

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih 12.12.2012
Sayı 604

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'de son yıllarda yaşanan çevre sorunlarının en önemlilerinden biri de sanayileşme ile beraber ortaya çıkan, tehlikeli atık miktarının belirsizliği, sanayide üretilen ve kullanılan kimyasallar ile ortaya çıkan atıkların niteliğine yönelik yeterli çalışmanın olmamasıdır. Bu alanlardan çıkan atıkların düzenli bertaraf edilmemesi ve denetimin düzenli yapılmaması sorunların daha da büyümesine insan ve çevre sağlığı bakımından önemli ölçüde risk oluşturmaya başlamıştır. Özellikle fabrikalarda, üretim ve tüketimden kaynaklı atıkların önlemler alınmadan doğaya atılması, katı, sıvı ve gaz halindeki kirletici maddelerin hava, su ve toprakta yüksek oranda birikmesi ciddi boyutlarda çevre kirliliğinin oluşmasına ortam sağlamaktadır.

Ülkemizde ilgili kurum ve kuruluşların denetim ve kontrollerdeki zafiyetlerine, görev ihmallerine paralel olarak yukarıda bahsedilen çevre ve insan sağlığını tehdit eden bir olayın örneği kısa bir süre önce İzmir'de yaşanmıştır.

İzmir Gaziemir'de yerleşim yerlerinin tam ortasındaki bir kurşun fabrikasının; atıklarında radyoaktif maddeler tespit edildiği ve yıllarca zehirli atıklarını yerleşim yerinin ortasındaki arazisine gömdüğü, bu olayın beş yıldır bilindiği halde hiçbir işlemin yapılmadığı ortaya çıktı. Adı geçen fabrika; etrafı konut alanları ve ticarethanelerle çevrili bir alanda uzun yıllardır (1950'lerden bu yana) faaliyet göstermiş, atık akümülatörden ve tıp endüstrisi de dahil olmak üzere endüstriyel atıklarda kurşun külçe üretimi yapmış olan bir şirkettir. Basına yansıyan haberler ve yetkililerin yaptığı açıklamalara göre; tehlike ciddi boyutlardadır.

Beş yıl önce atıklarında radyoaktif madde tespit edilen ve ilgili tüm kurumların haberdar olduğu kurşun fabrikasında çalışan yüzlerce işçinin sağlığı ve akülerin saçtığı tehlike kamuoyu gündemine oturmuştur.

Atıkların fabrikanın bulunduğu yerin altına gömülmüş olduğu, fakat fabrikanın erittiği ve üretimde kullandığı malzemenin içinde de mutlaka radyoaktif malzemelerin de bulunduğu dikkat çekilmektedir. Yönetmeliklere göre, tesisin içinde en fazla 6 ton atık bulunabileceğini belirten yetkililer, şu an yeryüzündeki atıkların miktarının binlerce ton olduğunu yeraltındaki miktarı bilenlerin ise olmadığına dikkat çekmektedirler.

Yine nükleer çöplüğe dönen bölgede dikkat çeken bir başka nokta ise, orada çalışan işçilerin sağlık durumlarıdır. Yapılan tespitlere göre çalışan işçilerin kanser, astım gibi hastalıklara yakalandıkları ve hayatlarını kaybettikleri belirtiliyor.

Olayın hukuki boyutu da maalesef incelenmeye muhtaçtır. Bölgede ciddi bir cürüm vardır. Durumu 2007 yılından beri bildiği iddia edilen Türkiye Atom Enerjisi Kurumu olaya müdahale etmediği ve savcılığa suç duyurusunda bulunmadığı bildirilmektedir. Bölgenin karantinaya alınması, bu malzemelerin nereden yollandığı, kim tarafından satıldığı ve yer altı suları ile radyoaktif maddelerin nerelere kadar ulaştığı belirlenerek radyoaktif maddelerin güvenli bir yere nakledilmesi ve bertarafı gerekmektedir.

Radyasyonlu atıklarını gömen kurşun fabrikası şehir merkezine çok yakın bir mesafededir. Fabrikanın çok yakınında evler, okullar, işyerleri vardır. Vatandaşlar için tehlike saan bu bölge derhal kontrol altına alınmalıdır.

Türkiye’de Atık Bertarafı konusunda henüz ilerleme kaydedilmemişken, sıkıntılar giderilememişken nükleer atık konusunda böyle bir örnek yaşanması İzmir’de yaşanan bu felaketin benzer fabrikaların bulunduğu diğer illerde de mi aynı riskler olduğu sorusunu akıllara getirmektedir. Radyoaktif atıkların bertarafını sağlayamayan ülkemizin Nükleer Santrale ne kadar hazır olduğu açıkça görülmektedir.

Bu bağlamda;

- Bölgede ki atıkların tespitine rağmen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı geri kazanım lisansını iptal etmiş midir? Bu tesis radyoaktif madde tespit edilmesinden sonra ne kadar süre çalışmıştır, çalışanlar ne ölçüde etkilenmiştir? Tesisin kapanıp isim değiştirerek Torbalı’ya taşındığı ve aynı felaketin Torbalı’da da yaşanacağı belirtilmektedir.
- Gaziemir’den Torbalı’ya radyoaktif madde bulaşmış makineler götürölmüş müdür? Torbalıda oluşan atıkları radyoaktivite içermekte midir? Tehlikeli atık niteliğinde olan bu atıklar nerede ve nasıl bertaraf edilmektedir? Türkiye de benzer tesislerde radyoaktivite içeren atıklar işlenmiş midir?
- Bu tesislerin tümünde radyoaktivite ölçümü yapılmakta mıdır? Bu tesislerin atıklarında radyoaktivite ölçümü yapılmakta mıdır?

Bölgede radyoaktivite başta olmak üzere kapsamlı bir çevresel etki değerlendirilmesi yapılmalı, atıklardan oluşan sızıntı sularının yer altı suyunu kirlenme riski değerlendirilmelidir. Tüm bu sorular ışığında başta İzmir olmak üzere aynı tehlike altında olan tüm illerimizde gerekli inceleme, tespit ve denetimleri yapıp tedbirleri almak amacıyla Anayasanın 98, içtüzüğün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını saygıyla arz ederiz.

Helya Coşkun
İzmir
Sergin
İzmir
Emre Köprülü
Tekirdağ Milletvekili

Sedat Aksoy
İzmir

Alaattin Zilel

Kadir Coşkun
İzmir

Candan Yüce
Tekirdağ

Hüseyin Güneş
Kocaeli

Osman Aydın
Aydın

Bülent Tazcan
Aydın

Gürküt Acar
Aydın

M. Serdar Hattetoğlu
Kayseri

Ali Demircan
Aydın

Ali Sarıbaş
Gazikale

Velî H. Baba
İzmir

